

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ต. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๗๘๖/๒๕๕๗
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓๐๖/๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๓๐ เดือน เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ระหว่าง { นายประสพสุข สมบัติเปี่ยม ผู้ฟ้องคดี
เทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ถูกฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๔๐๕/๒๕๕๕
หมายเลขแดงที่ ๒๑๒/๒๕๕๗ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองเชียงใหม่)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องและเพิ่มเติมคำฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดิน
ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ เลขที่ดิน ๖๑๙ หน้าสำรวจ ๔๓๓ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๔ ตารางวา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรังวัด
สอบเขตที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปัก
หลักเขตที่ดินแทนหลักเขตที่ดินเดิมที่สูญหาย ภายหลังการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕
ผู้ฟ้องคดีจึงทราบว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีขาดหายไป โดยรังวัดสอบเขตที่ดินใหม่ได้เนื้อที่เพียง
๑ ไร่ ๑ งาน ๗๓.๗ ตารางวา น้อยกว่าเดิม ๐.๓ ตารางวา เนื่องจากที่ดินทางด้านทิศใต้ของ
ผู้ฟ้องคดีซึ่งจดทางสาธารณประโยชน์ไม่มีการล้อมรั้ว ได้มีการสร้างถนนลาดยางรुकล้ำ

/เข้ามาใน...

เข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เห็นได้จากหมุดสำรวจเขตที่ดินของช่างรังวัดปรากฏอยู่ที่กลางถนนลาดยาง โดยตัวแทนของผู้ถูกฟ้องคดีและตัวแทนของนายอำเภอเมืองเชียงใหม่ไม่ยอมลงนามรับรองแนวเขต ทำให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ไม่สามารถดำเนินการต่อได้ ต่อมา เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ได้มีหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ที่ ชม.๐๐๑๙.๔/๑๐๐๓๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ สอบถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีและอำเภอเมืองเชียงใหม่ว่าที่ดินดังกล่าวได้รังวัดทับทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ ชม ๕๒๐๐๔/๘๒๘๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ แจ้งว่า จากการตรวจสอบพบว่าสภาพที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้เป็นทางเข้าออก โดยไม่ได้ระบุให้ชัดเจนว่าที่ดินส่วนที่เป็นถนนลาดยางนั้นทับที่สาธารณประโยชน์หรือไม่ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า จำนวนเนื้อที่ดินที่ขาดหายไปเนื่องจากถูกถนนลาดยางรुकล้ำ โดยที่หลักหมุดสำรวจเขตที่ดินจะอยู่ตรงกับแนวถนนเดิมในซอยซึ่งกว้างประมาณ ๕ เมตร แต่ในส่วนที่รुकล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งอยู่บริเวณปากซอยจะมีลักษณะผายกว้างออกมาประมาณ ๘ เมตร ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนถนนในส่วนที่รुकล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ให้นายอำเภอเมืองเชียงใหม่ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์ที่พิพาท ซึ่งนายอำเภอเมืองเชียงใหม่ได้มีหนังสืออำเภอเมืองเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๑๑๗/๘๖๗๑ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๕ ชี้แจงข้อเท็จจริงว่า ปัจจุบันที่ดินของผู้ฟ้องคดีทางทิศใต้บางส่วนมีสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์ลาดยาง ซึ่งประชาชนใช้เป็นทางเข้าออกร่วมกัน

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ได้ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งในวันดังกล่าวมีตัวแทนของผู้ถูกฟ้องคดีและตัวแทนของนายอำเภอเมืองเชียงใหม่ได้ร่วมทำการรังวัดสอบเขตที่ดินด้วยผลการรังวัดทางด้านทิศใต้ ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้นำรังวัดเข้าไปในพื้นที่ซึ่งจัดแจ้งเป็นทางสาธารณประโยชน์มีประชาชนใช้ประโยชน์สัญจรไปมา ตัวแทนของผู้ถูกฟ้องคดีและตัวแทนของนายอำเภอเมืองเชียงใหม่จึงไม่อาจลงนามรับรองแนวเขต ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือจากสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ขอให้ตรวจสอบว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีการนำรังวัดทับทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มอบหมายให้งานวิศวกรรม ๑

/ฝ่ายวิศวกรรม...

ฝ่ายวิศวกรรม ส่วนออกแบบและก่อสร้าง สำนักการช่าง ดำเนินการตรวจสอบปรากฏว่า ถนนดังกล่าวปัจจุบันคือถนนห้วยแก้ว ซอย ๓๓ มีปากซอยกว้างประมาณ ๕ เมตร ด้านในซอย กว้างประมาณ ๓ เมตร ถึง ๓.๕ เมตร ต้นซอยเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กปูพื้นด้วย แอสฟัลติกคอนกรีต มีระยะประมาณ ๒๐ เมตร ถัดจากนั้นไปยังเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนท้ายซอยประมาณ ๖๐ เมตร เป็นแอสฟัลติกคอนกรีต ซึ่งประชาชนที่มีบ้านพักอาศัย ในซอยดังกล่าวแจ้งว่า ได้ใช้ถนนดังกล่าวเป็นทางเข้าออก มาเป็นเวลานานกว่า ๔๐ ปี แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ ชม ๕๒๐๐๔/๘๒๘๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ แจ้งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ว่า ที่ดินแปลงดังกล่าวบางส่วนทางทิศใต้ มีสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้เป็นทางเข้าออกร่วมกัน ดังนั้น การรังวัด สอบเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงทับที่สาธารณประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ มีอำนาจร่วมกับนายอำเภอ ในการดูแลรักษาและคุ้มครองที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และตามข้อ ๕ ข้อ ๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครอง ป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้สอบถามประชาชนจำนวน ๙ คน ที่มีบ้านพักอาศัย ในบริเวณถนนห้วยแก้ว ซอย ๓๓ แล้ว ได้ความว่า ได้ใช้ถนนดังกล่าวเป็นทางเข้าออก มาเป็นเวลานานกว่า ๔๐ ปี แล้ว ถนนบริเวณที่พิพาทจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และยังไม่มีการขอถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ แห่งประมวล กฎหมายที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีนำรังวัดเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจลงนาม รับรองแนวเขตและไม่มีอำนาจหรือถอนถนนในส่วนรูกกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามคำขอของ ผู้ฟ้องคดีได้ สำหรับเรื่องทางสาธารณประโยชน์นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบจากเอกสาร สมุดบันทึกโครงการก่อสร้างของส่วนออกแบบและก่อสร้าง (ส่วนควบคุมการก่อสร้าง ในขณะนั้น) ซึ่งมีข้อมูลย้อนหลังถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้ว ไม่พบข้อมูลการดำเนินการก่อสร้าง ถนนห้วยแก้ว ซอย ๓๓ ว่าได้ก่อสร้างบนที่ดินของรัฐหรือของเอกชน และไม่ปรากฏหลักฐานใดๆ สำหรับที่ดินแปลงดังกล่าว จึงไม่มีเอกสารหลักฐานเรื่องราวของที่ดินสาธารณประโยชน์ และทะเบียนที่สาธารณะ ส่วนกรณีทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวรูกกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี หรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ขอความร่วมมือตรวจสอบแนวเขตทางสาธารณประโยชน์จาก เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ตามหนังสือเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ ชม ๕๒๐๐๔/๑๖๗๐

/ลงวันที่ ๗...

ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ แล้ว ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า การดำเนินการก่อสร้าง ถนนห้วยแก้ว ซอย ๓ง ได้ก่อสร้างรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ แต่ได้สอบถามประชาชน ที่มีบ้านพักอาศัยในถนนดังกล่าวพบว่า เป็นถนนซึ่งใช้เป็นทางเข้าออกตามสภาพปัจจุบัน มาเป็นเวลานานกว่า ๔๐ ปี แล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าหมุดหลักเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี อยู่กลางถนนตามผลการรังวัดของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้น ทางสาธารณประโยชน์ จึงทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีนั้น เป็นการเข้าใจคลาดเคลื่อนของผู้ฟ้องคดีเอง เพราะกรณีดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้ขอทำการรังวัดสอบเขตที่ดินพิพาท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปักหลักเขตที่ดินแทนหลักเขตที่ดินเดิมที่สูญหาย แสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่าไม่มีหมุดหลักเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีปรากฏอยู่กลางถนนดังกล่าว นอกจากนั้น ข้อเท็จจริงตามคำฟ้องเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินว่าเป็นที่ดินของเอกชนหรือเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ถนนดังกล่าวกว้างประมาณ ๓ เมตร ถึง ๓.๕ เมตร เท่านั้น แต่ในส่วนปากซอยทางเข้ามีความกว้างถึง ๕ เมตร แสดงว่าได้มีการรุกล้ำเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ที่ดินยังเป็นของผู้ฟ้องคดีอยู่ มิใช่ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่อย่างไร ผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบที่จะต้องลงนามรับรองการรังวัดของเจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นการรังวัดที่ต้องตามหลักวิชาการ และเมื่อที่ดินเป็นผู้ฟ้องคดี มิได้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงไม่จำเป็นต้องมีการขอถอนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแต่อย่างไร ที่ดินของผู้ฟ้องคดี เพียงแต่ถูกหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิดด้วยการบุกรุกทำถนนแอสฟัลติกเข้ามาในที่ดิน และการที่ผู้ฟ้องคดีถูกหน่วยงานของรัฐสร้างถนนรุกล้ำเข้ามาในที่ดินมิได้ทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีกลายเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบที่จะแก้ไขให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีกลับคืนสู่สภาพเดิม ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้แสดงหลักฐานตามเอกสารที่เป็น โฉนดที่ดิน แสดงพื้นที่และอาณาเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถหาเอกสารหลักฐานเรื่องราวของที่ดินสาธารณประโยชน์ตามที่กล่าวอ้าง เนื่องจากที่พิพาท มิใช่ที่ดินสาธารณประโยชน์ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้าง และการที่ผู้ฟ้องคดีได้ขอทำการรังวัด สอบเขตที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๘ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปักหลักเขตที่ดิน แทนหลักเขตที่ดินเดิมที่สูญหาย ซึ่งในการรังวัดเจ้าพนักงานได้ทำเครื่องหมายซึ่งเป็นโลหะ ติดตั้งไว้ในวันที่สำรวจรังวัด เพื่อแสดงเครื่องหมายใช้แทนจุดที่หมุดหลักเขตที่ดินที่แท้จริง

/ควรจะอยู่...

ควรจะอยู่ ผู้ฟ้องคดีมิได้หมายถึงหมุดหลักเขตที่ดินจริงแต่อย่างใด ส่วนการที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ไม่สามารถนำหลักเขตที่ดินที่แท้จริงมาปักแสดงอาณาเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้ ก็เพราะผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยอมลงนามรับรองผลการรังวัด คดีนี้มีได้มีประเด็นข้อพิพาทว่าที่ดินนี้เป็นของเอกชนหรือของรัฐตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้าง เพราะเป็นที่แจ้งชัดอยู่แล้วว่าที่ดินบริเวณที่พิพาทนี้เป็นของผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีก็ยอมรับว่าเป็นเช่นนั้น ทั้งนี้ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้โต้แย้งว่าที่ดินพิพาทมิได้เป็นของผู้ฟ้องคดี เพียงแต่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าบริเวณที่ดินพิพาทแปลงดังกล่าวบางส่วนมีสภาพเป็นถนนลาดยาง มีประชาชนใช้ประโยชน์สัญจรไปมา ซึ่งที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินซึ่งมีการออกเอกสารสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย มีขอบเขตชัดเจนตามที่ระบุไว้ในโฉนดที่ดินและระวางที่ดินอย่างแจ้งชัด ไม่ได้มีรั้วกัน ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำถนนรुक้าเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และไม่อาจทำให้ที่ดินส่วนที่ถูกบุกกรุกนั้นกลายเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินไปได้

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การเพิ่มเติมในทำนองเดียวกับคำให้การและเพิ่มเติมว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่คุ้มครองป้องกันและดูแลรักษาที่ดินของรัฐตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ และยังมีอำนาจหน้าที่ในการระวางชี้และรับรองแนวเขตที่ดินตามระเบียบของกรมที่ดิน ซึ่งให้อำนาจหน้าที่ในเรื่องการระวางชี้และรับรองแนวเขตไว้ ๒ กรณีคือ ๑. อำนาจในการระวางชี้และรับรองแนวเขตที่ดิน ในกรณีที่ต้องลงนามรับรองแนวเขตที่ดินในเขตของผู้ถูกฟ้องคดี (ประเภทที่รกร้างว่างเปล่าและประเภทที่สาธารณประโยชน์) ซึ่งนายอำเภอท้องที่ต้องลงนามร่วมกับนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ๒. หน้าที่ในการระวางชี้และรับรองแนวเขต ซึ่งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ต้องลงนามร่วมกับนายอำเภอในการรับรองระวางแนวเขตที่ดินที่มีเอกสารสิทธิที่อยู่ติดกับที่ดินสาธารณะ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ จึงไม่อาจลงนามรับรองแนวเขตที่ดินตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอได้ จนกว่าจะได้มีการพิสูจน์ให้เป็นที่ประจักษ์ชัดตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดว่า แนวเขตที่ดินทั้งของผู้ฟ้องคดีและแนวเขตทางสาธารณประโยชน์มีแนวเขตที่ตั้งอยู่เช่นไร และหากการพิสูจน์ผลปรากฏตามคำฟ้องว่า ที่ดินพิพาทที่มีการก่อสร้างถนนดังกล่าวเป็นของผู้ฟ้องคดีจริง แต่โดยสภาพที่ดินดังกล่าวได้กลายเป็นทางสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยผลของกฎหมายไปแล้วหรือไม่ อย่างไร ดังนั้น การไม่ลงนามรับรองแนวเขตที่ดินพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีก็เป็นการใช้สิทธิตามกฎหมายในฐานะผู้คุ้มครอง ดูแล ที่ดิน อันเป็น

/สาธารณสมบัติ...

สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามระเบียบดังกล่าว ซึ่งการสร้างถนนหรือทางสาธารณะของผู้ฟ้องคดีเป็นการดำเนินการตามอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน คือ การก่อสร้างถนนซึ่งแต่เดิมลักษณะของทางพิพาทเป็นถนนลูกรัง ต่อมาผู้ฟ้องคดีก็ได้มีการลาดยาง และปัจจุบันได้ก่อสร้างเป็นถนนคอนกรีตดังกล่าว โดยการก่อสร้างก็ยึดถือแนวถนนเดิมที่ประชาชนใช้สัญจรไปมากกว่า ๔๐ ปี ดังนั้น เมื่อยังไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าที่ดินพิพาทดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีจริงหรือไม่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่มีความหลักฐานที่แสดงได้อย่างชัดเจนว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีแนวเขตถึงจุดใด และเมื่อกฎหมายกำหนดขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิในที่ดินไว้ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ดูแล รักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก็ต้องดำเนินการตามขั้นตอนการพิสูจน์ให้ถึงที่สุด และเมื่อศาลมีคำวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์หรือเป็นที่ดินอันมีเอกสารสิทธิของเอกชน ก็จะสามารถวินิจฉัยได้ว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายรุกรานที่ดินพิพาท การที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการขอรังวัดสอบเขตที่ดินพิพาทก็เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงตามเอกสารว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดี ตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่ หากพิสูจน์ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทแล้ว ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อาจใช้อำนาจคัดค้านการรังวัดสอบเขตของผู้ฟ้องคดีได้ ซึ่งการคัดค้านของผู้ฟ้องคดีย่อมกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี และส่งผลให้การกระทำใดๆ ของผู้ฟ้องคดีในที่ดินที่พิพาทเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทันทีที่มีการล่วงล้ำเข้าไปในแดนกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนถนนและสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่รุกรานที่ดินพิพาท พร้อมให้ส่งมอบที่ดินคืนในสภาพเรียบร้อยนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่อาจที่จะกระทำได้ เนื่องจากต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของฝ่ายใด ส่วนการที่เจ้าพนักงานที่ดินปักหมุดหลักเขตที่ดินใหม่ เป็นการสร้างข้อมูลโฉนดที่ดิน โดยต้องทราบตำแหน่งที่ดินอย่างชัดเจนแล้ว ซึ่งการปักหมุดเพียงตำแหน่งเดียวเป็นการสร้างข้อมูลโดยทราบตำแหน่งคร่าวๆ เพื่ออ้างอิงตำแหน่งโดยสังเขปเท่านั้น มิใช่เป็นการยืนยันที่ถูกต้องว่า หลักเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีจะอยู่กลางถนนสาธารณะ แต่จะต้องให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องการระวางชี้และรับรองแนวเขตมาลงนามรับรองแนวเขตที่ดินก่อนว่าหมุดหลักเขตที่ดินที่ปักนั้น ปักอยู่บนที่สาธารณประโยชน์หรือที่ดินอันมีเอกสารสิทธิของเอกชนที่ติดที่ดินสาธารณะ และการที่ศาลปกครองจะพิจารณาพิพากษาตามคำขอของผู้ฟ้องคดีโดยพิพากษาว่าจะให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งก่อสร้างต่างๆ ออกจากที่ดินพิพาทตามคำขอของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ศาลต้องพิจารณาวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาท

/เป็นของฝ่ายใด...

เป็นของฝ่ายใด ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปถึงการจะพิจารณาพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีในระหว่างที่ยังไม่ถอนคำคัดค้านการรังวัดที่ดิน และยังไม่รื้อถอนสิ่งก่อสร้างออกพร้อมส่งมอบที่ดินพิพาทคืนผู้ฟ้องคดี และเมื่อคดีนี้คู่กรณีได้แย้งกันเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินพิพาท ซึ่งศาลปกครองต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่า ที่ดินส่วนที่พิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กล่าวอ้าง หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน แล้วจึงจะพิจารณาประเด็นอื่นต่อไป กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน จึงต้องอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินพิพาท ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ได้มีหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๒๐.๓/๑๑๙๐๖ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๒๐.๓/๑๗๘๗๘ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ชี้แจงข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ เลขที่ดิน ๖๑๙ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ จำนวนเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๔ ตารางวา นั้น ออกโดยหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๘๗ หมู่ที่ ๒ (๑) ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ดังกล่าว ทิศเหนือยาวประมาณ ๕๗ เมตร ทิศใต้ยาวประมาณ ๕๐ เมตร ทิศตะวันออกยาวประมาณ ๓๗.๕ เมตร และทิศตะวันตกยาวประมาณ ๓๘ เมตร แต่โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ ทิศเหนือยาวประมาณ ๕๙.๑๖ เมตร ทิศใต้ยาวประมาณ ๔๙.๖๙ เมตร ทิศตะวันออกยาวประมาณ ๔๑.๐๔ เมตร และทิศตะวันตกยาวประมาณ ๔๑ เมตร และภายหลังการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๕ ผู้ถือกรรมสิทธิ์ได้มีการจดทะเบียนประเภทให้เป็นสินส่วนตัว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๓๗ ผู้ให้ คือ นางบัญญัติ สมบัติเปี่ยม และผู้รับให้ คือ ผู้ฟ้องคดี และในการรังวัดโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ผู้แทนนายอำเภอเมืองเชียงใหม่และผู้แทนนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ไม่ลงนามรับรองแนวเขต มิได้มีการนำชี้บริเวณที่พิพาท และทำแผนที่ที่พิพาทแต่อย่างใด แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ได้ทำรูปแผนที่ (ร.ว. ๙) ยื่นต่อศาล แสดงแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี และพื้นที่ส่วนที่มีสภาพเป็นถนนลาดยาง ปรากฏว่า โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ แต่ละด้านมีความกว้างยาวเท่าเดิม แต่มีพื้นที่ส่วนที่มีสภาพเป็นถนนลาดยางทับซ้อนกับแนวเขตที่ดิน

/ด้านทิศใต้...

ด้านทิศใต้ที่ผู้ฟ้องคดีนำทำการรังวัด เป็นเนื้อที่ ๗.๓ ตารางวา ซึ่งเมื่อรวมจำนวนเนื้อที่ ส่วนที่เป็นถนนลาดยางดังกล่าวแล้วจะได้เนื้อที่จำนวน ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๓.๗ ตารางวา ส่วนเนื้อที่ที่รังวัดใหม่น้อยกว่าในโฉนดเดิมจำนวน ๐.๓ ตารางวา เนื่องจากการรังวัด ก่อนวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ได้ทำการปิดเศษของเนื้อที่ขึ้น

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ เลขที่ดิน ๖๑๙ หน้าสำรวจ ๔๓๓ ตั้งอยู่ที่ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวนเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๔ ตารางวา ทิศตะวันออกและทิศเหนือจดที่ดินที่มีการครอบครอง ส่วนทิศตะวันตก และทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งได้มีการรังวัดสอบเขตที่ดินเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ปรากฏตามรายงานการรังวัดลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดิน จังหวัดเชียงใหม่ได้รายงานผลการรังวัดสอบเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชา ตามข้อ ๓.๔ หลักฐานการรังวัด วิธีการรังวัด รูปแผนที่ และเนื้อที่ ระบุว่ามีหลักฐาน การรังวัดเดิมเป็นรูปแผนที่รังวัดใหม่ งานแผนที่ชั้นหนึ่งระบบศูนย์กำเนิดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตราส่วน ๑/๔๐๐๐ คำนวณเนื้อที่ทางค่าพิกัดฉากได้เนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๔ ตารางวา การรังวัดครั้งนี้ได้นำหลักฐานแผนที่เดิมพร้อมหลักฐานแผนที่แปลงที่ดินข้างเคียงไป ประกอบการรังวัดด้วย โดยผู้ฟ้องคดีนำทำการรังวัดพบว่าสภาพที่ดินบางส่วนทางทิศใต้ มีสภาพเป็นถนนลาดยาง และผู้ฟ้องคดีไม่ยินยอมแบ่งหักเป็นทางสาธารณประโยชน์ ทำการรังวัดตรวจสอบใหม่ด้วยมาตรฐานการรังวัดเดิม คำนวณเนื้อที่ทางค่าพิกัดฉาก ได้เนื้อที่รังวัดใหม่จำนวน ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๓.๗ ตารางวา น้อยกว่าเดิมเป็นจำนวน ๐.๓ ตารางวา เนื่องจากการปิดเศษส่วนเนื้อที่ในชั้นหลักฐานที่ดินเดิม โดยมีพื้นที่ส่วนที่เป็น ถนนลาดยางจำนวน ๗.๓ ตารางวา นั้น เมื่อปรากฏว่าระยะกว้างยาวของที่ดินตาม โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ ซึ่งสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ความกว้างยาวของโฉนดที่ดินดังกล่าวว่า ก่อนและหลังการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ที่ดินดังกล่าวมีระยะเท่ากันทุกด้าน คือ ทิศเหนือมีระยะเท่ากับ ๕๙.๑๖ เมตร ทิศตะวันออกมีระยะเท่ากับ ๔๑.๐๔ เมตร ทิศตะวันตกมีระยะเท่ากับ ๔๑ เมตร ส่วนทิศใต้ เมื่อรวมส่วนที่เป็นถนนลาดยางจะมีระยะเท่ากับ ๔๙.๖๙๒ เมตร ซึ่งเป็นระยะเท่าเดิม ก่อนการรังวัดในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ดังนั้น จึงรับฟังได้ว่าที่ดินตามโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๐๕๐๙ มีจำนวนเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๓.๗ ตารางวา โดยที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้านทิศใต้

/ไม่มีกร...

ไม่มีการล้อมรั้วและติดทางสาธารณประโยชน์ (ถนนห้วยแก้ว ซอย ๓ง) ซึ่งอยู่บริเวณปากซอย มีความกว้างประมาณ ๕ เมตร ในขณะที่ถนนด้านในซอยมีความกว้างประมาณ ๓ เมตร ถึง ๓.๕๐ เมตร โดยถนนดังกล่าวเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ปูพื้นด้วยแอสฟัลติกคอนกรีต หรือยางมะตอย มีระยะประมาณ ๒๐ เมตร ถัดไปยังคงเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก นั้น เห็นว่าการก่อสร้างถนนโดยปกติต้องมีระยะกว้างเท่ากันโดยตลอด แต่อาจมีบางกรณีที่ดินอาจมีความกว้างไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นไปตามสภาพภูมิศาสตร์ แต่จากภาพถ่ายที่ปรากฏในสำนวนคดี ถนนดังกล่าวมีลักษณะเป็นเส้นตรง ประกอบกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีส่วนที่พิพาทไม่มีการล้อมรั้ว แสดงอาณาเขตและมีสภาพพื้นที่เป็นแอสฟัลติกคอนกรีตหรือยางมะตอย กรณีจึงมีเหตุอันควรเชื่อว่าเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมีการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเป็นการก่อสร้างตามแนวถนนสาธารณประโยชน์เดิม แต่เมื่อมีการปูพื้นด้วยแอสฟัลติกคอนกรีตในถนนสาธารณประโยชน์ ห้วยแก้ว ซอย ๓ง ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการปูพื้นด้วยแอสฟัลติกนอกเหนือส่วนที่เป็นคอนกรีตเสริมเหล็กโดยรुकล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทำให้ถนนบริเวณปากซอยมีลักษณะผายออกโดยมีความกว้างประมาณ ๕ เมตร ในขณะที่ถนนในซอยมีความกว้างเพียง ๓ เมตร ถึง ๓.๕๐ เมตร ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินได้แสดงเจตนาหรือยอมอุทิศที่ดินส่วนที่เป็นถนนลาดยางที่พิพาทในส่วนนั้นให้เป็นสาธารณประโยชน์ กรณีจึงถือไม่ได้ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่เป็นถนนลาดยางจำนวน ๗.๓ ตารางวา ตกเป็นของรัฐ ประเภทสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้าง ที่ดินดังกล่าวจึงยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดให้มีและบำรุงทางบก ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ได้จัดทำถนนห้วยแก้ว ซอย ๓ง โดยการเทแอสฟัลติกคอนกรีตหรือยางมะตอยเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการเข้าไปใช้ประโยชน์ใดๆ ในที่ดินโดยเจ้าของที่ดินไม่ได้แสดงความยินยอมแก่ผู้ถูกฟ้องคดี หรือผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือสิทธิการใช้ประโยชน์เสียก่อน จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี และโดยที่หลักการพื้นฐานของการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเรื่องที่ต้องทำให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่ฐานะเดิมก่อนมี

/การกระทำ...

การกระทำละเมิดให้มากที่สุด เพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้อง รื้อถอนพื้นที่ส่วนที่เป็นถนนลาดยางในส่วนที่รुकล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จำนวน ๗.๓ ตารางวา และปรับสภาพที่ดินในบริเวณดังกล่าวให้กลับคืนสู่สภาพเดิมก่อนมีการรुकล้ำ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า ที่ดินที่พิพาทนั้น ประชาชนที่อาศัยบริเวณดังกล่าวใช้เป็น ทางเข้าออกมากกว่า ๔๐ ปี ดังนั้น ที่พิพาทจึงเป็นที่สาธารณประโยชน์สำหรับประชาชน ใช้ร่วมกันอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน คดีจึงอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลยุติธรรมนั้น เห็นว่า ได้วินิจฉัยไว้แล้วว่าที่พิพาทยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็น ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนกรณีโต้แย้งเขตอำนาจศาลนั้น เห็นว่า คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างในคำให้การโต้แย้งว่า คดีนี้อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม โดยมีได้จัดทำคำร้องยื่นต่อศาล ตามข้อ ๑๒ ของข้อบังคับคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ว่าด้วยวิธีการเสนอเรื่อง การพิจารณาและวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดี ไม่ได้ปฏิเสธว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่อ้างเพียงว่าที่พิพาทซึ่งมีสภาพเป็น ถนนประชาชนใช้ประโยชน์มากกว่า ๔๐ ปี จึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังนั้น กรณี จึงไม่ใช่การโต้แย้งสิทธิในที่ดินแต่อย่างใด จึงไม่ต้องพิจารณาข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดี

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนถนนในส่วนที่รुकล้ำเข้าไป ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จำนวน ๗.๓ ตารางวา ออกไป และให้ปรับสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดี ในส่วนที่ถูกรุกล้ำดังกล่าวให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ คำพิพากษาถึงที่สุด

ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ มีอำนาจร่วมกับนายอำเภอในการดูแลรักษา และคุ้มครองที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ กรณีถนนที่พิพาทผู้ถูกฟ้องคดี ได้มอบหมายให้งานวิศวกรรม ๑ ฝ่ายวิศวกรรมส่วนออกแบบและก่อสร้าง สำนักการช่าง ดำเนินการตรวจสอบ ปรากฏว่าถนนดังกล่าวปัจจุบันคือ ถนนห้วยแก้ว ซอย ๓๓ มีปากซอย กว้างประมาณ ๕ เมตร ด้านในกว้างประมาณ ๓ เมตร ถึง ๓.๕ เมตร เป็นถนนคอนกรีต

/เสริมเหล็ก...

เสริมเหล็กปูพื้นด้วยแอสฟัลติกคอนกรีตระยะประมาณ ๒๐ เมตร ถัดจากนั้นไปยังเป็นถนนคอนกรีต ส่วนท้ายซอยประมาณ ๖๐ เมตร เป็นแอสฟัลติกคอนกรีต ซึ่งประชาชนที่มีบ้านพักอาศัยในซอยดังกล่าวแจ้งว่า ใช้ถนนเป็นทางเข้าออกมาเป็นเวลานานกว่า ๔๐ ปี แล้วและผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบเอกสารบันทึกโครงการก่อสร้างของส่วนออกแบบและก่อสร้าง (ส่วนควบคุมการก่อสร้างในขณะนั้น) ซึ่งมีข้อมูลย้อนหลังถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้วไม่พบข้อมูลการดำเนินการก่อสร้างถนนห้วยแก้ว ซอย ๓ง ว่า ได้ก่อสร้างบนที่ดินของรัฐหรือของเอกชนและไม่ปรากฏหลักฐานใดๆ สำหรับที่ดินแปลงดังกล่าว จึงไม่มีเอกสารหลักฐานเรื่องราวของที่ดินสาธารณะประโยชน์และทะเบียนที่สาธารณะ แต่เนื่องจากถนนที่พิพาทเดิมมีลักษณะเป็นถนนลูกรัง ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการลาดยาง และในปัจจุบันได้ก่อสร้างเป็นถนนคอนกรีต โดยการก่อสร้างได้ยึดถือแนวถนนเดิมที่ประชาชนใช้สัญจรไปมากกว่า ๔๐ ปี ซึ่งตามหนังสืออำเภอเมืองเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๑๑๗/๘๖๗๑ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๕ ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้นว่า ปัจจุบันที่ดินทางทิศใต้ของผู้ฟ้องคดีบางส่วนมีสภาพเป็นทางสาธารณะประโยชน์ลาดยาง มีประชาชนใช้เป็นทางเข้าออกร่วมกัน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงเห็นว่า ถนนบริเวณที่พิพาทจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และยังไม่มีการขออนุญาตที่ดินตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การดำเนินการสร้างถนนหรือทางสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้จงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตร่างกายอนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีและไม่จำต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น สำหรับการปูทับด้วยแอสฟัลติกคอนกรีตของผู้ถูกฟ้องคดีนั้น ได้มีการปูพื้นไปตามแนวถนนสาธารณะประโยชน์เดิมที่เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ไม่ได้รูก้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และการสร้างถนนหรือทางสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชน คือ การก่อสร้างถนน โดยแต่เดิมลักษณะของทางพิพาทเป็นถนนลูกรัง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการลาดยางถนน และในปัจจุบันได้ก่อสร้างเป็นถนนคอนกรีต โดยยึดถือแนวถนนเดิมที่ประชาชนใช้สัญจรไปมากกว่า ๔๐ ปี เมื่อยังไม่สามารถพิสูจน์ให้เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าที่ดินพิพาทดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีจริงหรือไม่ ซึ่งตามสภาพข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำฟ้อง

/และพยานหลักฐาน...

และพยานหลักฐานเบื้องต้นของผู้ฟ้องคดีก็ไม่มีหลักฐานที่แสดงได้อย่างชัดเจนว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีแนวเขตถึงจุดใด และเมื่อกฎหมายกำหนดขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิในที่ดินไว้ ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ดูแล รักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก็ต้องดำเนินการตามขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิให้ถึงที่สุด และเมื่อศาลได้มีคำวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์หรือเป็นที่ดินอันมีเอกสารสิทธิของเอกชนก็จะสามารถวินิจฉัยได้ว่าฝ่ายใดเป็นฝ่ายรुकล้าที่ดินพิพาท การที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการขอรังวัดสอบเขตที่ดินพิพาทก็เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงตามเอกสารว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่ หากพิสูจน์ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมไม่อาจใช้อำนาจคัดค้านการรังวัดสอบเขตของผู้ฟ้องคดีได้ ซึ่งการคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดีย่อมกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี และส่งผลให้การกระทำใดๆ ในที่ดินที่พิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทันทีที่มีการล่วงล้ำเข้าไปในแดนกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนถนนและสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ที่รุกล้าที่ดินพิพาท พร้อมให้ส่งมอบที่ดินคืนในสภาพเรียบร้อยนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจที่จะกระทำได้ จำต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปถึงการพิจารณาพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีในระหว่างที่ยังไม่ถอนคำคัดค้านการรังวัดที่ดิน และยังไม่รื้อถอนสิ่งก่อสร้างออกพร้อมส่งมอบที่ดินพิพาทคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี และจากการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมจากการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ก็ได้รับการยืนยันจากประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยบริเวณดังกล่าว จำนวน ๙ คน ที่มีบ้านตั้งอยู่โดยรอบที่ดินพิพาทว่าได้ใช้ถนนดังกล่าวในการสัญจรไปมานานกว่า ๔๐ ปีแล้ว จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้แทนของนายอำเภอเมืองเชียงใหม่และผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่อาจลงนามรับรองแนวเขตที่ดินตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอได้ จนกว่าจะได้มีการพิสูจน์ให้เป็นที่ประจักษ์ชัดตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดว่าแนวเขตที่ดินทั้งของผู้ฟ้องคดี และแนวเขตทางสาธารณประโยชน์มีแนวเขตที่ตั้งอยู่เช่นไร และการไม่ลงนามรับรองแนวเขตที่ดินพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีก็เป็นการใช้สิทธิตามกฎหมายในฐานะผู้คุ้มครองดูแลที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

/พ.ศ. ๒๕๕๓...

พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่มอบหน้าที่ในการดูแล รักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตรับผิดชอบ อีกทั้งนายช่างสำรวจของผู้ถูกฟ้องคดีได้รายงานการตรวจสอบสภาพทางสาธารณประโยชน์ของถนนดังกล่าวพบว่า ทางเข้าด้านถนนห้วยแก้ว ซอย ๓๓ มีสภาพเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กปูทับด้วยแอสฟัลติกคอนกรีต มีระยะทางยาวประมาณ ๒๐ เมตร และถัดไปก็ยังคงมีสภาพเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก จนถึงบริเวณถนนท้ายซอยยาวประมาณ ๖๐ เมตร ส่วนปากทางเข้าซอยมีความกว้างประมาณ ๕ เมตร และด้านในซอยมีความกว้างประมาณ ๓ เมตร ถึง ๓.๕ เมตร การที่ผู้ฟ้องคดีได้นำชี้แนวเขตที่ดินของโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ บริเวณด้านทิศใต้เข้าไปในพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเป็นถนนลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีตซึ่งจัดแจ้งเป็นทางสาธารณประโยชน์ และสภาพของพื้นที่พิพาทด้านทิศใต้ ณ ปัจจุบันก็เป็นถนนสาธารณะสำหรับให้ประชาชนทั่วไปใช้สัญจรไปมาแล้ว และผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ในการระวางชี้และรับรองแนวเขตที่ดินตามระเบียบของกรมที่ดินดังกล่าวซึ่งให้อำนาจหน้าที่ในเรื่องการระวางชี้และรับรองแนวเขตไว้ ๒ กรณี คือ ๑. อำนาจในการระวางชี้และรับรองแนวเขตที่ดิน ในกรณีที่ต้องลงนามรับรองแนวเขตที่ดินในเขตของผู้ถูกฟ้องคดี (ประเภทที่รกร้างว่างเปล่าและประเภทที่สาธารณประโยชน์) ซึ่งนายอำเภอท้องที่ ต้องลงนามร่วมกับนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ และ ๒. หน้าที่ในการระวางชี้และรับรองแนวเขต ซึ่งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ต้องลงนามร่วมกับนายอำเภอในการรับรองระวางแนวเขตที่ดินเอกสารสิทธิที่ดินที่ติดที่ดินสาธารณะ ซึ่งรวมถึงหน้าที่เกี่ยวกับการคุ้มครองป้องกันและดูแลรักษาที่ดินของรัฐในเรื่องการระวางชี้และรับรองแนวเขตทั้งประเภทที่สาธารณประโยชน์และที่ดินเอกสารสิทธิที่ดินที่ติดที่ดินสาธารณะด้วย สำหรับคดีที่เอกชนฟ้องว่าหน่วยงานของรัฐกระทำละเมิดโดยการสร้างถนนรुकล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชนและหน่วยงานของรัฐให้การต่อสู้เรื่องกรรมสิทธิ์ มีประเด็นจะต้องพิจารณาเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทในส่วนที่มีการกล่าวอ้างเป็นของเอกชนหรือตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้วเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินว่าเป็นที่ดินของเอกชนหรือเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงสิทธิครอบครองและการใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาทตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดินและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาได้ นอกจากนี้ การฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีมีวัตถุประสงค์ที่จะให้มีการยืนยันว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน แม้ข้อเท็จจริงโดยสภาพจะได้ใช้สัญจรไปมาเข้าออกมาเป็นเวลานานแล้ว และผู้ฟ้องคดี

/ก็ไม่เคย...

ก็ไม่เคยก่อสร้างรั้วเพื่อแสดงอาณาเขตของที่ดิน ซึ่งก่อนที่ศาลจะมีคำพิพากษาตามคำขอของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ จะต้องพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำฟ้องและคำให้การประกอบกับหลักกฎหมายและพยานหลักฐานเบื้องต้น และวินิจฉัยว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นฝ่ายก่อสร้างรั้วที่ดินพิพาทหรือไม่ ซึ่งการดำเนินการขอรังวัดสอบเขตที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีก็เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงตามเอกสารว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือไม่ หากพิสูจน์ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมที่จะต้องรื้อถอนถนนออกจากเขตที่ดินพิพาท แต่จากการดำเนินการสอบสวนพิจารณาในคดีนี้ การรับฟังข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายยังไม่ปรากฏว่าได้มีการสอบสวนตรวจสอบในเรื่องการพิสูจน์สิทธิในที่ดินว่าเป็นที่สาธารณประโยชน์โดยผลของกฎหมายหรือเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งกระบวนการพิสูจน์สิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินมีการกำหนดขั้นตอนรายละเอียดไว้อย่างชัดเจน กระบวนการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางสาธารณประโยชน์นั้นก็เพื่อตรวจสอบว่า ที่ดินพิพาทเป็นทางสาธารณประโยชน์มาแต่เดิมหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าขอบเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีครอบคลุมถึงบริเวณใด รวมทั้งที่ดินพิพาทหรือไม่ ประกอบกับการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีได้สอบถามชาวบ้านที่อาศัยมาแต่เดิมโดยรอบซึ่งได้ให้ถ้อยคำยืนยันว่าเป็นทางสาธารณประโยชน์มาแต่เดิม ซึ่งกระบวนการพิจารณายังไม่ได้มีการพิจารณาประกอบระวางรูปถ่ายทางอากาศและที่ดินแปลงข้างเคียงแต่อย่างใด ลำพังเพียงเอกสารหลักฐานของผู้ฟ้องคดียังไม่มีเหตุอันเชื่อว่าที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ทางสาธารณประโยชน์ เนื่องจากยังไม่ได้ดำเนินการขั้นตอนวิธีการสอบสวนสิทธิในที่ดิน ซึ่งต้องให้เจ้าพนักงานที่ดินเข้าดำเนินการตามระเบียบวิธีการสอบสวนสิทธิในที่ดินว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์หรือไม่ เพื่อความชัดเจนและเป็น การดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย แล้วเสร็จในคราวเดียวเพื่อให้ปราศจากข้อโต้แย้งจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นหน่วยงานของรัฐมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน มีองค์ความรู้ มีบุคลากรเป็นจำนวนมาก แต่กลับไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร ไม่ได้ตรวจสอบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่อยู่ในวิสัยที่สามารถกระทำได้ เช่น ตรวจสอบระวางเอกสารสิทธิกับสำนักงานที่ดิน

/จังหวัดเชียงใหม่...

จังหวัดเชียงใหม่ก่อนที่จะปูพื้นแอสฟัลติกคอนกรีต ซึ่งหากผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบก็จะไม่กระทำละเมิดด้วยการปูพื้นแอสฟัลติกคอนกรีต รุกกล้าเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี และเมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่มาตรวจสอบและปักหมุดโลหะซึ่งเป็นเครื่องหมายจำลองพื้นที่ที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดี พบว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้เทพื้นแอสฟัลติกคอนกรีตรุกกล้าเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยินยอมรื้อถอนพื้นที่ส่วนที่รุกกล้าออกไป แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้ถูกฟ้องคดีเจตนาจงใจกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และไม่มี ความประสงค์จะบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้น ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าพื้นที่ถนนห้วยแก้ว ซอย ๓ง เป็นถนนซึ่งประชาชนใช้เป็นทางเข้าออกมากกว่า ๔๐ ปี แล้ว และผู้ฟ้องคดีมิได้มีความเห็นแย้งนั้น แต่คดีนี้ประเด็นข้อพิพาทคือ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ปูพื้นแอสฟัลติกคอนกรีตเกินเลยจากถนนสาธารณะเข้าไปรุกกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งการกระทำต่อพื้นที่ส่วนนี้เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีอย่างแจ้งชัด ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าพื้นที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีบุกรุกยังไม่มี การขออนุญาตสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นั้น เป็นคำกล่าวอ้างที่ฟังไม่ขึ้น เพราะพื้นที่ที่พิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีอยู่แล้วตั้งแต่แรก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีบุกรุกเข้าไปเทพื้นแอสฟัลติกคอนกรีตหาได้ทำให้พื้นที่ส่วนนี้กลายมาเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินที่ต้องมีการเพิกถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแต่อย่างใด ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าไม่ได้ปูพื้นแอสฟัลติกคอนกรีตบุกรุกเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี เพราะยังไม่ได้มีการพิสูจน์ว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือทางสาธารณะนั้น เป็นข้ออ้างที่ฟังไม่ขึ้น เนื่องจากพื้นที่พิพาทปรากฏอยู่ในเอกสารสิทธิของผู้ฟ้องคดีตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ ออกจากหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๘๗ หมู่ที่ ๒ (๑) ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๕ ซึ่งเป็นหลักฐานที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่าพื้นที่พิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดีมาตั้งแต่แรกแล้ว ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์สิทธิแต่อย่างใด และเมื่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่มารังวัดเพื่อตรวจสอบซ้ำในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ก็ยืนยันถึงความถูกต้องของขอบเขตและปริมาณพื้นที่ตามโฉนดที่ดินดังกล่าว และได้มีหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๒๐.๓๑๑/๑๑๙๐๖ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๒๐.๓/๑๗๘๗๘ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นโดยยืนยันถึงความถูกต้องของเอกสารสิทธิโฉนดที่ดินดังกล่าวว่าเป็นของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นของเอกชนมิใช่เป็นทางสาธารณประโยชน์ และเห็นได้อย่างแจ้งชัดว่าพื้นที่ส่วนหนึ่งได้ถูกผู้ถูกฟ้องคดีบุกรุก

/ปูพื้น...

ปูพื้นแอสฟัลติกคอนกรีต และการที่คำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า หากผู้ถูกฟ้องคดี ยอมรับผลการรังวัดของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่จะทำให้การกระทำใดๆ ของ ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทันที ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยอมรับผล การรังวัดของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่และเอกสารสิทธิของผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่เพราะ ไม่ยอมรับข้อเท็จจริงแต่เป็นเพราะเกรงจะต้องรับผิดชอบการกระทำละเมิด ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดี อ้างว่าลำพังเอกสารของผู้ฟ้องคดียังไม่มีเหตุอันเชื่อว่ที่ดินพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี มิใช่ทางสาธารณประโยชน์ ต้องให้เจ้าพนักงานที่ดินสอบสวนสิทธิในที่ดินก่อน และคดีนี้ ศาลปกครองไม่มีอำนาจรับฟ้องไว้พิจารณาพิพากษานั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าในการออกโฉนดที่ดิน มีกฎระเบียบ วิธีการ ขั้นตอนกำหนดไว้อย่างแจ่มชัด มีการสำรวจตรวจสอบทั้งจาก หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และระวางผังรวมของกรมที่ดิน จนแน่ชัดแล้วว่าสามารถ ออกเอกสารสิทธิให้กับเอกชนได้ โดยเงื่อนไขหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ต้องไม่ เป็น ทางสาธารณประโยชน์ เจ้าพนักงานที่ดินจึงจะออกเอกสารสิทธิเป็นโฉนดที่ดินได้ และข้อยืนยันที่ว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่วางสาธารณประโยชน์ได้รับการยืนยันมาตั้งแต ่วันที่มีการออกโฉนดที่ดินเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ แล้ว รวมทั้งเมื่อมีการตรวจสอบรังวัดของ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดเชียงใหม่ได้มีหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๐๐๒๐.๓๑๑/๙๐๖ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๒๐.๓/๑๗๘๗๘ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นโดยยืนยันถึง ความถูกต้องของเอกสารสิทธิโฉนดที่ดินดังกล่าวว่าเป็นของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเอกชน มิใช่เป็นทางสาธารณประโยชน์ และเห็นได้ชัดว่าพื้นที่ส่วนหนึ่งถูกผู้ถูกฟ้องคดีบุกรุก ปูพื้นแอสฟัลติกคอนกรีต ดังนั้น จึงมิใช่การที่คู่กรณีโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินพิพาท ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้าง คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ขอให้ ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขการกระทำผิดที่เกิดขึ้นด้วยการรื้อถอนพื้น แอสฟัลติกคอนกรีตออกจากที่ดินของผู้ฟ้องคดี และจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของ ตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

/ศาลปกครองสูงสุด...

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ เลขที่ดิน ๖๑๙ หน้าสำรวจ ๔๓๓ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อที่จำนวน ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๔ ตารางวา ซึ่งที่ดินดังกล่าวออกจากหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๘๗ หมู่ที่ ๒ (๑) ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๕ มีชื่อ นางบัญญัติ สมบัติเปี่ยม เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ และได้จดทะเบียนยกให้ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๓๗ มีเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๔ ตารางวา ซึ่งสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นพื้นที่โล่งเตียนยังไม่มีสิ่งปลูกสร้างและทางทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรังวัดสอบเขตที่ดินแปลงดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งนายช่างรังวัดได้ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ปรากฏว่าผู้แทนของนายอำเภอเมืองเชียงใหม่และผู้แทนของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ลงนามรับรองแนวเขตที่ดินทางทิศใต้ที่จดทางสาธารณประโยชน์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากสภาพที่ดินบางส่วนที่จดทางสาธารณประโยชน์มีสภาพเป็นถนนลาดยางที่ประชาชนใช้ประโยชน์สัญจรไปมา คิดเป็นเนื้อที่จำนวน ๗.๓ ตารางวา และผู้ฟ้องคดีไม่ยินยอมแบ่งหักหรืออุทิศให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ เมื่อคำนวณเนื้อที่ทั้งหมดได้จำนวน ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๓.๗ ตารางวา น้อยกว่าเดิม ๐.๓ ตารางวา เนื่องจากการปิดเศษเนื้อที่ในชั้นหลักฐานที่ดินเดิม สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่จึงได้ขอความร่วมมือจากผู้ถูกฟ้องคดีให้ตรวจสอบแนวเขตทางสาธารณประโยชน์กรณี que ผู้ฟ้องคดีได้นำหลักฐานตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ยื่นขอรังวัดสอบเขตที่ดินว่าทับทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มอบหมายให้งานวิศวกรรม ๑ ฝ่ายวิศวกรรม ส่วนออกแบบและก่อสร้าง สำนักการช่าง ตรวจสอบสภาพทางสาธารณประโยชน์ตามที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ขอความร่วมมือ ผลการตรวจสอบปรากฏว่า ทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวคือ ถนนห้วยแก้ว ซอย ๓ง สภาพปัจจุบันตันซอยเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กปูพื้นด้วยแอสฟัลติกคอนกรีต ระยะประมาณ ๒๐ เมตร ถัดจากนั้นไปยังเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนท้ายซอยประมาณ ๖๐ เมตร เป็นแอสฟัลติกคอนกรีต ความกว้างสภาพปากทางเข้ากว้างประมาณ ๕ เมตร ด้านในซอยกว้างประมาณ ๓ เมตร ถึง ๓.๕ เมตร และได้สอบถามประชาชนที่มีบ้านพักอาศัยในซอยดังกล่าวได้ความว่า

/ถนนดังกล่าว...

ถนนดังกล่าวใช้เป็นทางเข้าออกตามสภาพปัจจุบันมาเป็นเวลานานกว่า ๔๐ ปี แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ ชม ๕๒๐๐๔/๘๒๘๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ แจ้งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ว่า ที่ดินแปลงดังกล่าวบางส่วนทางทิศใต้ มีสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้เป็นทางเข้าออกร่วมกัน ส่วนผู้ฟ้องคดี เห็นว่า การที่ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ ของผู้ฟ้องคดีมีจำนวนเนื้อที่ขาดหายไป เกิดจากผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการก่อสร้างถนนรुक้าเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดี ปฏิเสธว่าไม่ได้ทำการก่อสร้างถนนรुक้าเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่เป็นการก่อสร้างถนน โดยยึดถือแนวถนนเดิมที่ประชาชนใช้สัญจรไปมากกว่า ๔๐ ปี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อ ศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนถนนในส่วนที่ รุก้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนถนน ในส่วนที่รุก้าเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีจำนวน ๗.๓ ตารางวา ออกไป และให้ปรับสภาพที่ดิน ของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ถูกรุก้าดังกล่าวให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ต่อศาลปกครองสูงสุด ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นในให้ยกฟ้อง

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัย ตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างถนนที่พิพาทเป็นการกระทำละเมิด ต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ และหากเป็นการกระทำละเมิด ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดี หรือไม่ อย่างไร

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย ถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น และมาตรา ๑๓๐๔ บัญญัติว่า สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทั้งทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น (๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืน หรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน (๒) ทรัพย์สิน สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ (๓) ทรัพย์สิน ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่าป่าอมและโรงทหาร สำนักราชการ

/บ้านเมือง...

บ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทโธปกรณ์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ ในที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ เลขที่ดิน ๖๑๙ หน้าสำรวจ ๔๓๓ ตั้งอยู่ที่ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๔ ตารางวา และสภาพที่ดิน ของผู้ฟ้องคดีเป็นพื้นที่โล่งเตียนยังไม่มีสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งทางทิศใต้จดทางสาธารณประโยชน์ ต่อมา เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรังวัดสอบเขตที่ดินดังกล่าว ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งนายช่างรังวัดได้ทำการรังวัดสอบเขตที่ดินเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และได้รายงานผลการรังวัดสอบเขตที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดเชียงใหม่ ตามรายงานผลการรังวัดลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่า หลักฐาน ที่ดินเดิมของโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๐๕๐๙ ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีหลักฐานการรังวัดเดิมเป็นรูปแผนที่รังวัดใหม่ งานแผนที่ชั้นหนึ่งระบบศูนย์กำเนิด เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตราส่วน ๑ ต่อ ๔๐๐๐ คำนวณเนื้อที่ทางค่าพิกัดฉากได้เนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๔ ตารางวา การรังวัดครั้งนี้ได้นำหลักฐานแผนที่เดิมพร้อมหลักฐานแผนที่ ที่ดินแปลงข้างเคียงไปประกอบการรังวัดด้วย โดยให้ผู้ฟ้องคดีนำทำการรังวัดพบว่า สภาพที่ดินบางส่วนทางทิศใต้ มีสภาพเป็นถนนลาดยาง แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยินยอมแบ่งหัก เป็นทางสาธารณประโยชน์ การรังวัดตรวจสอบใหม่ด้วยมาตรฐานการรังวัดเดิมคำนวณ เนื้อที่ทางค่าพิกัดฉากได้เนื้อที่รังวัดใหม่จำนวน ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๓.๗ ตารางวา น้อยกว่าเดิม ๐.๓ ตารางวา เนื่องจากมีการบดเศษของเนื้อที่ในชั้นหลักฐานที่ดินเดิม สำหรับพื้นที่ส่วนที่มี สภาพเป็นถนนลาดยาง คิดเป็นเนื้อที่ ๗.๓ ตารางวา สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่จึงได้ ขอความร่วมมือให้ผู้ถูกฟ้องคดีตรวจสอบที่ดินแปลงดังกล่าว เนื่องจากทำการรังวัดสอบเขต ที่ดินแล้วปรากฏว่าสภาพที่ดินบางส่วนทางทิศใต้มีสภาพเป็นถนนลาดยาง ผู้ถูกฟ้องคดี จึงมอบหมายให้งานวิศวกรรม ๑ ฝ่ายวิศวกรรม ส่วนออกแบบและก่อสร้าง สำนักการช่าง ดำเนินการตรวจสอบสภาพทางสาธารณประโยชน์ด้านที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผลการ ตรวจสอบปรากฏว่า ทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว คือ ถนนห้วยแก้ว ซอย ๓๖ สภาพปัจจุบัน ต้นซอยเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กปูพื้นด้วยแอสฟัลติกคอนกรีตหรือถนนลาดยางมะตอย ระยะประมาณ ๒๐ เมตร ถัดจากนั้นไปยังเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนท้ายซอย ประมาณ ๖๐ เมตร เป็นแอสฟัลติกคอนกรีตหรือยางมะตอย ความกว้างสภาพปากทางเข้าซอย กว้างประมาณ ๕ เมตร ด้านในซอยกว้างประมาณ ๓ เมตร ถึง ๓.๕ เมตร และผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีหนังสือเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ ชม ๕๒๐๐๔/๘๒๘๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ แจ้งผลการตรวจสอบให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ทราบ ว่า ที่ดินแปลงดังกล่าว

/บางส่วน...

บางสวนทางทิศใต้มีสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้เป็นทางเข้าออกร่วมกัน ซึ่งในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้ชี้แจงตามคำให้การเพิ่มเติมว่า ถนนที่พิพาทเดิมมีลักษณะเป็นถนนลูกรัง ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการลาดยาง และในปัจจุบันได้ก่อสร้างเป็นถนนคอนกรีต โดยการก่อสร้างได้ยึดถือแนวถนนเดิมที่ประชาชนใช้สัญจรไปมากกว่า ๔๐ ปี และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ได้มีหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๒๐.๓/๑๑๙๐๖ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ชม ๐๐๒๐.๓/๑๗๘๗๘ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ชี้แจงข้อเท็จจริงตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นว่า แนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี และพื้นที่ส่วนที่มีสภาพเป็นถนนลาดยางซึ่งทับซ้อนกันคิดเป็นเนื้อที่ ๗.๓ ตารางวา ส่วนความกว้างยาวของโฉนดที่ดินก่อนและหลังการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ มีระยะเท่ากัน คือ ทิศเหนือมีระยะเท่ากับ ๕๙.๑๖ เมตร ทิศตะวันออกมีระยะเท่ากับ ๔๑.๐๔ เมตร ทิศตะวันตกมีระยะเท่ากับ ๔๑ เมตร ส่วนทิศใต้ซึ่งติดถนนลาดยางมีระยะเท่ากับ ๔๙.๖๙๒ เมตร และเนื้อที่ของที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขอรังวัด ประกอบด้วย เนื้อที่ซึ่งเป็นถนนลาดยางจำนวน ๗.๓ ตารางวา และเนื้อที่ส่วนที่เหลือซึ่งไม่รวมถนนลาดยางจำนวน ๑ ไร่ ๑ งาน ๖๖.๔ ตารางวา รวมเป็นจำนวนเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๓.๗ ตารางวา ต่างจากจำนวนเนื้อที่ที่ระบุไว้ในโฉนดที่ดินซึ่งมีจำนวน ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๔ ตารางวา เนื่องจากก่อนการรังวัดเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ มีการบดเศษของเนื้อที่ขึ้นเป็นจำนวน ๐.๓ ตารางวา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้โต้แย้งคัดค้านคำชี้แจงของสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่แต่อย่างใด จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่นายช่างรังวัดทำการรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีแล้วพบว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทางด้านทิศใต้มีส่วนที่ทับซ้อนกับทางสาธารณประโยชน์ และสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นว่า จำนวนเนื้อที่ของที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขอรังวัด ประกอบด้วยเนื้อที่ที่เป็นถนนลาดยาง จำนวน ๗.๓ ตารางวา และเนื้อที่ส่วนที่เหลือ ซึ่งไม่รวมถนนลาดยาง จำนวน ๑ ไร่ ๑ งาน ๖๖.๔ ตารางวา รวมเป็นจำนวนเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๗๓.๗ ตารางวา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีก็มิได้โต้แย้งคัดค้านข้อเท็จจริงดังกล่าว อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากภาพถ่ายที่ปรากฏในสำนวนคดี ถนนห้วยแก้ว ซอย ๓ง มีลักษณะเป็นเส้นตรง ซึ่งภายในซอยมีความกว้างประมาณ ๓ เมตร ถึง ๓.๕ เมตร แต่ปากทางเข้าซอยบริเวณที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีความกว้างประมาณ ๕ เมตร ย่อมแสดงให้เห็นถึงความผิดปกติในการก่อสร้างถนนที่มีระยะความกว้างของถนนแตกต่างกันพอสมควร กรณีจึงเชื่อได้ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างถนนโดยยึดถือแนวถนนเดิม

/ที่ประชาชน...

ที่ประชาชนใช้สัญจรไปมากกว่า ๔๐ ปี มีส่วนที่รुकล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๐๕๐๙ เลขที่ดิน ๖๑๙ หน้าสำรวจ ๔๓๓ ตั้งอยู่ที่ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเนื้อที่จำนวน ๗.๓ ตารางวา รวมอยู่ด้วย และเมื่อเป็นการก่อสร้างถนน รุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ปรากฏว่ามีการเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยอำนาจ ตามกฎหมาย รวมทั้งมิได้มีการตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็นการตกลง ซื้อขายหรือตกลงยินยอมอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ หรือยินยอมให้ดำเนินการ ก่อสร้างถนนในที่ดินที่พิพาท จึงถือไม่ได้ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีในส่วนของที่ถูกก่อสร้างถนนรुकล้ำ จำนวน ๗.๓ ตารางวา ตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการก่อสร้างถนนรुकล้ำเข้าไป ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิด ความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบเอกสารบันทึก โครงการก่อสร้างของส่วนออกแบบและก่อสร้าง (ส่วนควบคุมการก่อสร้างในขณะนั้น) ซึ่งมีข้อมูลย้อนหลังถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้วไม่พบข้อมูลการดำเนินการก่อสร้างถนนห้วยแก้ว ซอย ๓ง ว่า ได้ก่อสร้างบนที่ดินของรัฐหรือของเอกชน และไม่ปรากฏหลักฐานใดๆ สำหรับ ที่ดินแปลงดังกล่าว จึงไม่มีเอกสารหลักฐานเรื่องราวของที่ดินสาธารณประโยชน์และทะเบียน ที่สาธารณะ ถนนบริเวณที่พิพาทจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมือง ใช้ร่วมกัน และยังไม่มีการขออนุญาตที่ดินตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การดำเนินการสร้างถนนหรือทางสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชน เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ โดยชอบด้วยกฎหมาย นั้น เห็นว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าตรวจสอบไม่พบข้อมูลการดำเนินการ ก่อสร้างถนนห้วยแก้ว ซอย ๓ง ว่า ได้ก่อสร้างบนที่ดินของรัฐหรือของเอกชน และไม่ปรากฏ หลักฐานใดๆ สำหรับที่ดินแปลงดังกล่าว ทำให้ไม่มีเอกสารหลักฐานเรื่องราวของ ที่ดินสาธารณประโยชน์และทะเบียนที่สาธารณะก็ตาม แต่ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนิน ก่อสร้างถนน ผู้ถูกฟ้องคดีควรตรวจสอบแนวเขตที่ดินให้ถูกต้องโดยขอความร่วมมือไปยัง หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องอันอยู่ในวิสัยที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการได้ แต่ไม่ปรากฏ ข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการดังกล่าว อีกทั้งผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ยินยอมให้ใช้ที่ดิน

/ดังกล่าว...

ดังกล่าวเป็นทางสาธารณประโยชน์ และแม้การที่ประชาชนได้ใช้ถนนบริเวณที่พิพาทมานาน ก็ไม่ทำให้ที่ดินดังกล่าวตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจที่จะก่อสร้างถนนรुक้าเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีได้ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น

คดีมีประเด็นต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ อย่างไร เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการก่อสร้างถนนที่พิพาทได้รुक้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองที่มีหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาถนนที่พิพาทตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ จึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่ก่อให้เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดี โดยดำเนินการรื้อถอนถนนส่วนที่รुक้าเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดีและดำเนินการปรับปรุงที่ดินของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ถูกรुक้าให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจรื้อถอนสิ่งก่อสร้างออกพร้อมส่งมอบที่ดินพิพาทคืนผู้ฟ้องคดี เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๔๓ นั้น เห็นว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าที่ดินพิพาทเป็นของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างระเบียบดังกล่าวเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบในความเสียหายที่ก่อให้เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีได้ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า คดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินว่าเป็นที่ดินของเอกชนหรือเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงสิทธิครอบครองและการใช้ประโยชน์ในที่ดินพิพาทตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดินและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาได้ นั้น เห็นว่า เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ก่อสร้างถนนรुक้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี และขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนถนนในส่วนที่รुक้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่ได้ให้การปฏิเสธว่า ที่ดินพิพาทไม่ใช่ที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ให้การปฏิเสธว่าที่ดินพิพาทมีสภาพเป็นถนนที่ประชาชน

/ใช้ในการ...

ใช้ในการสัญจรไปมานานกว่า ๕๐ ปี จึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงไม่ใช่ การโต้แย้งสิทธิในที่ดิน แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ คดีจึงอยู่ใน อำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาได้ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนถนนในส่วนที่รुकล้ำ เข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี จำนวน ๗.๓ ตารางวา ออกไป และให้ปรับสภาพที่ดิน ของผู้ฟ้องคดีในส่วนที่ถูกรุกล้ำดังกล่าวให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นฟ้องด้วย

พิพากษายืน

นายประนัย วณิชชานนท์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

W. J. J.

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายพรชัย มนัสศิริเพ็ญ
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

W. J. J.

นายประสาธ พงษ์สุวรรณ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายชูชาติ อัสวโรจน์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายมานิตย์ วงศ์เสรี
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

W. J. J.

ตุลาการผู้แถลงคดี : นางสาวสุมาลี ลิ้มป้อวาท

